

Ενημέρωση για ζητήματα **παρέμβασης** και **αντιμετώπισης** της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού

Η σχολική βία σήμερα

Εισαγωγή

- Η ενδοσχολική βία αποτελεί καθρέφτη της κοινωνικής βίας
- Το σχολείο λειτουργεί ως μικρογραφία της κοινωνίας
- Τα παιδιά αναπαράγουν συμπεριφορές που υπάρχουν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον

Κοινωνικοί Παράγοντες

- Οικογενειακό περιβάλλον και ενδοοικογενειακή βία
- Κοινωνικοοικονομικές ανισότητες
- Προβολή βίας από τα ΜΜΕ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Υπερχρήση κινητών
- Κοινωνικά πρότυπα και στερεότυπα
- Κανονικοποίηση της βίας

Επιστημονικά Ευρήματα

- Έρευνες δείχνουν άμεση συσχέτιση μεταξύ κοινωνικής και σχολικής βίας
- Παιδιά από βίαια περιβάλλοντα έχουν αυξημένη πιθανότητα εμπλοκής σε περιστατικά σχολικής βίας
- Η έκθεση σε βία στην κοινότητα συνδέεται με αυξημένη επιθετική συμπεριφορά
- Ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιθωριοποίηση ενισχύουν τη βίαιη συμπεριφορά

Συγκεκριμένες μορφές ενδοσχολικής βίας

- **Σωματική βία:** Σπρωξίματα, χτυπήματα, κλωτσιές (Olweus et al., 2010) 22% των μαθητών ανέφεραν σωματική βία
- **Λεκτική βία:** Προσβολές, ύβρεις, (Wang et al., 2009) 54% των θυμάτων ανέφεραν λεκτική βία
- **Ψυχολογική βία:** Διάδοση φημών, εκβιασμός (Nansel et al., 2001) 13% των μαθητών υπέστησαν ψυχολογική βία
- **Κοινωνικός αποκλεισμός:** Απομόνωση, αγνόηση (Espelage & Swearer, 2003) - 17% των μαθητών βίωσαν κοινωνικό αποκλεισμό
- **Ηλεκτρονικός εκφοβισμός:** Παρενόχληση μέσω διαδικτύου ή κινητών τηλεφώνων (Hinduja & Patchin, 2010) - 20% των μαθητών ανέφεραν εμπειρίες cyberbullying

Θεωρητικά μοντέλα

- Οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner
- Θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura

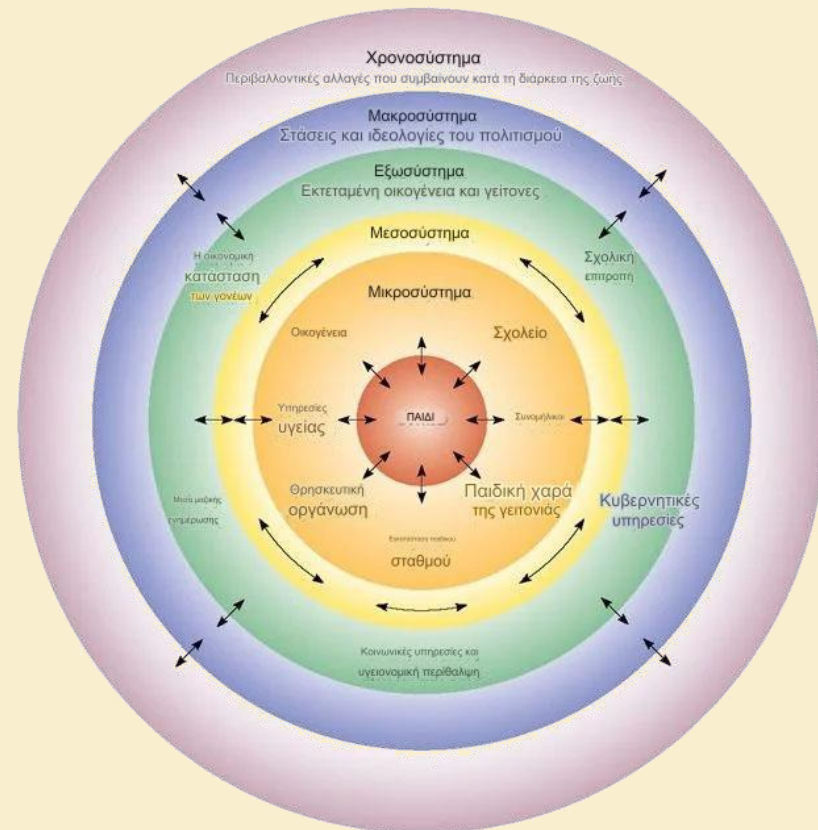
Οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner

Βασικές αρχές

- Η ανθρώπινη ανάπτυξη λαμβάνει χώρα μέσα σε αλληλένδετα συστήματα
- Τα συστήματα αλληλεπιδρούν και επηρεάζουν τη συμπεριφορά

Επίπεδα συστημάτων

- Μικροσύστημα
- Μεσοσύστημα
- Εξωσύστημα
- Μακροσύστημα

Οικολογικό μοντέλο του Bronfenbrenner

Εφαρμογή στην ενδοσχολική βία

- Πολυεπίπεδη προσέγγιση στην κατανόηση του φαινομένου
- Αναγνώριση πολλαπλών παραγόντων επιρροής
- Ανάγκη παρέμβασης σε όλα τα επίπεδα

Θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura

Βασικές αρχές

- Η μάθηση συμπεριφορών μέσω παρατήρησης και μίμησης
- Ρόλος της ενίσχυσης και της τιμωρίας
- Σημασία των προτύπων συμπεριφοράς

Θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura

Βασικές διαδικασίες μάθησης

1. Προσοχή

1. Εστίαση σε συγκεκριμένες συμπεριφορές
2. Επιλογή προτύπων
3. Ελκυστικότητα της συμπεριφοράς

2. Διατήρηση

1. Αποθήκευση παρατηρούμενων συμπεριφορών
2. Γνωστική επεξεργασία
3. Δημιουργία νοητικών αναπαραστάσεων

3. Αναπαραγωγή

1. Μετατροπή νοητικών αναπαραστάσεων σε πράξη
2. Εξάσκηση συμπεριφορών
3. Βελτίωση μέσω ανατροφοδότησης

4. Κίνητρα

1. Λόγοι για την αναπαραγωγή συμπεριφοράς
2. Προσδοκώμενα οφέλη
3. Κοινωνική αποδοχή

Θεωρία κοινωνικής μάθησης του Bandura

Εφαρμογή στην ενδοσχολική βία

- Μάθηση επιθετικών συμπεριφορών μέσω παρατήρησης (ακόμα και στο σχολείο)
- Ρόλος των προτύπων (συνομήλικοι, ΜΜΕ)
- Σημασία της θετικής ενίσχυσης για εναλλακτικές συμπεριφορές (ΠΡΟΘΕΣΥ, Prow)

Πρόληψη και Αντιμετώπιση

- Ολιστική προσέγγιση που περιλαμβάνει **σχολείο**, οικογένεια (και την κοινωνία)
- Προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συναισθηματικής νοημοσύνης
- Δημιουργία υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος

Αντιδράσεις των γονέων στην ενδοσχολική βία

- **Άρνηση και ελαχιστοποίηση:** Μερικοί γονείς αρνούνται να αποδεχτούν ότι το παιδί τους είναι θύτης (Sawyer et al., 2011) - 30% των γονέων υποτίμησαν την σοβαρότητα του εκφοβισμού
- **Θυμός και επιθετικότητα:** Ορισμένοι γονείς αντιδρούν με οργή προς το σχολείο ή τους άλλους γονείς (Brown et al., 2013) - 25% των γονέων εξέφρασαν έντονο θυμό προς το σχολείο
- **Υποστήριξη και συνεργασία:** Πολλοί γονείς επιδιώκουν συνεργασία με το σχολείο για την επίλυση του προβλήματος (Holt et al., 2009) - 60% των γονέων ήταν πρόθυμοι να συνεργαστούν με το σχολείο
- **Ανησυχία και άγχος:** Συχνά οι γονείς βιώνουν έντονο άγχος για την ασφάλεια των παιδιών τους (Humphrey & Crisp, 2008) - 70% των γονέων ανέφεραν αυξημένα επίπεδα άγχους
- **Αναζήτηση πληροφοριών και υποστήριξης:** Πολλοί γονείς αναζητούν ενεργά πληροφορίες και βοήθεια (Waasdorp et al. (2011) - 45% των γονέων αναζήτησαν επαγγελματική βοήθεια

Κάποιες επισημάνσεις

- Ακόμη τα σχολεία δεν έχουν ενσωματώσει την ανάγκη της πρόληψης στην κουλτούρα τους.
- Αρκετοί εκπαιδευτικοί περιορίζονται αποκλειστικά στο γνωστικό τομέα.
- Τα σχολεία, σε κάποιες περιπτώσεις δεν μπορούν να εκτιμήσουν ορθά την σοβαρότητα ενός περιστατικού βίας [λεκτικής/συναισθηματικής/σωματικής] και συνήθως τα συμβάντα υποτιμώνται.
- Τα σχολεία αντιδρούν χωρίς λεπτομερή παρατήρηση και καταγραφή

Κάποιες επισημάνσεις

- Οι εφημερεύοντες εκπαιδευτικοί
 - είτε ζητάνε από τα παιδιά που εμπλέκονται [θύμα-θύτης] να πουν συγγνώμη μεταξύ τους
 - είτε τους στέλνουν στο γραφείο του διευθυντή και εκείνος, λόγω φόρτου εργασίας του ζητά αυτός να πουν συγγνώμη και επιστρέφουν πίσω στο διάλειμμα, χωρίς περαιτέρω διερεύνηση
- Η εκπαιδευτικός της τάξης δίνει συμβουλές να είναι «καλά παιδιά»
- Το 2ο μέλος της διμελούς ομάδας, συνήθως δεν βρίσκεται στο γραφείο και δεν ενημερώνεται. Ή ακόμα και αν ενημερώνεται ΔΕΝ συμμετέχει σε άλλες ενέργειες

Κάποιες επισημάνσεις

- Τα μέλη της ΕΔΥ προσπαθούν να ασχοληθούν και με τέτοια ζητήματα, εφόσον ενημερωθούν. Ωστόσο, πολλά συμβάντα "χάνονται"/"μπαίνουν κάτω από το χαλί".
- Είναι σημαντικό να δίνεται σημασία στα παράπονα των μαθητών/γονέων ώστε να νιώθουν ότι **ακούγονται** και να καλούνται χωριστά οι γονείς των παιδιών που εμπλέκονται, να γίνονται συναντήσεις χωριστές με τους μαθητές, δράσεις στο εκάστοτε τμήμα και εκ νέου συναντήσεις για αποτίμηση/ απολογισμό.

Είναι αυτό που λέμε: **ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΑΝΟΧΗ**

Δεν ξεχνάμε

Η καλύτερη
παρέμβαση
είναι η πρόληψη